

A nagy földrajzi felfedezések legfontosabb állomásai

Bevezető gondolatok

- A felfedezéseknek során Európa igyekezett kiterjeszteni befolyását a többi kontinensre, a függőség következtében azok gazdasági erejét saját céljainak megfelelően felhasználta.
- Az Európában lezajló társadalmi és politikai változások is kedveztek a felfedezéseknek:
 - reneszánsz szellemi légköre
 - gazdag városok, gazdasági fejlődés
 - a XV. század közepén véget ért a száz éves háború.
 - megerősödött több országban a központi királyi hatalom. (Pl. 1479 az egyesített Spanyolország létrehozása)

A tétel kifejtése

- A földrajzi felfedezések okai
 - a megnövekedett európai áruforgalom fedezetét már nem tudták fedezni a nemesfémhányak, ezért nemesfémhiány alakult ki,
 - másrészt az életszínvonal és a kereslet növekedése miatt megnőtt az igény a keleti fűszerek iránt is, a levantei kereskedelmet azonban a török terjeszkedés jelentette magasabb vámok és a romló közbiztonság valamint Velence (és az arabok) monopóliuma megrágtotta
 - a hitetlenek megtérítésének szándéka,
 - a középkor óta a legendákban létező, misztikus elképzelés egy olyan keleti országról, ahol boldogság és gazdagság van csak (János pap országa)
- A felfedezések feltétele
 - a hajózási ismeretek fejlődése, pl. új hajótípus, a karavella és az iránytű,
 - új térképek
- Megoldás: új útvonalak keresése. A felfedező utak:
 - A portugálok a mórok kiűzése után a tengeren terjeszkedtek – a móroktól tanult hajózási technikákat alkalmazva. Azt feltételezték, hogy Indiát Afrika megkerülésével is el lehet érni. Ők alapították az első hajóiskolát (Tengerész Henrik)

- 1487 Bartolomeu Diaz eléri a Jóreménység fokát
- 1498 Vasco da Gama Afrika megkerülésével eljut Indiába
- A spanyol királyi pár Kolumbusz elképzeléseit támogatta. Toscanelli térképe alapján úgy gondolta, hogy nyugatra hajózva eljut majd Indiába, de **1492 októberében** a Karib-tengerre érkezett meg. Az itt élőket nevezte el indiánoknak.
- További felfedező utak:
 - 1500 Cabral (portugál) felfedezi Brazíliát
 - 1502 Amerigo Vespucci Dél-Amerika partjainál tett utazásai nyomán új földrésznek tartja az Újvilágot (az Amerika elnevezés az ő nevéből származik)
 - 1513 a spanyol Balboa felfedezi a Csendes-óceánt, ő szintén külön kontinensnek tekinti az Újvilágot
 - 1519-22 a portugál Magellán expedíciója körülhajózza a Földet, ezzel bizonyítja annak gömb alakját
 - 1521-től-a spanyol Cortes meghódítja az Azték Birodalmat, 1533-tól-a spanyol Pizarro meghódítja az Inka Birodalmat, s ezzel kezdetét veszi a spanyol gyarmatbirodalom kiépítése
- A portugálok kereskedelmi telepeket létesítettek Afrikában, Indiában, Malájföldön, Kínában és Japánban. Brazíliában, a legfontosabb portugál gyarmaton óriási ültetvényeken cukornádat termesztettek és dolgoztak fel rabszolgáikkal.
- A spanyol igényt tartottak a meghódított területek egészére:
 - aranybányászat és földművelés céljára embereket költöztettek az új területekre
 - alkirályságokat hoztak létre, az ültetvényeken és a bányákban kezdetben az indiánokat, majd az Afrikából hozott néger rabszolgákat dolgoztatták.
- A terjeszkedés következtében Portugália kezdeményezésére VI. Sándor pápa döntőbíráskodása alatt 1494-ben létrehozták a tordesillasi szerződést. Eszerint Amerika és a Fülöp szigetek a spanyoloké, Brazília, India, Távol-Kelet a portugáloké.
- Az új útvonalak felfedezése Velence, ill. a földközi-tengeri kereskedelem hanyatlását eredményezte.
- Az angolok már 1497-ben feltűntek Észak-Amerika partjainál, de a terjeszkedés csak a XVII. században kapott új lendületet, amikor a franciák, a hollandok és az angolok is megkezdték saját gyarmatbirodalmaik kiépítését.

A tétel összegző lezárása

- A felfedezések hatására megjelent Európában sok újféle növény (pl. kukorica, burgonya, dohány, paprika, paradicsom, bab, tök, gyapot, kávé, kakaó), valamint rengeteg nemesfém, ami radikális változásokat indított el. (pl. árforradalom, nemzetközi munkamegosztás stb.)
- A gyarmatosítás olyan lehetőségeket jelentett a korabeli európai gazdaság számára, hogy minden óceánparti ország (Spanyolország, Portugália, Hollandia után Franciaország és Anglia) igyekezett kivenni a részét belőle.
- Létrejött a világkereskedelem, amelyben a hagyományos egyenrangú Európa-Ázsia kereskedelem mellett Európa kizsákmányolta Afrikát és az Újvilágot. Nyugat-Európa lett a folyamat centruma és egyben haszonélvezője, hiszen az Atlanti-óceán vált a kereskedelem fő útvonalává. Európában Nyugat és Kelet munkamegosztása érvényesült (kontinentális munkamegosztás)

További érdekes oldalak vagy ötletek

- A nagy földrajzi felfedezések